

Slasti a strasti vzdělávání školních metodiků prevence

PhDr. Josef Radimecký, Ph.D., MSc. a Bc. Jakub Solčány

RELIÉF – poradenské a vzdělávací centrum PPRCH, WHITE LIGHT I.

VII. konference primární prevence rizikového chování

8. – 9. 11. 2010, Praha

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

AKTIVITA JE SPOLUFINANCOVÁNA EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY
REGISTRAČNÍ ČÍSLO PROJEKTU: CZ.1.07/1.2.07/11.0001

Kurz ŠMP

---

2 lektoři, stejný běh kurzu:

„Nejhorší je učit učitele, už do toho nejdu. Budu se věnovat dětem, ty jsou hodnější...“

„Jsou vážně výborný, zajímá je to, pracují, je radost s nimi dělat...“

Obsah

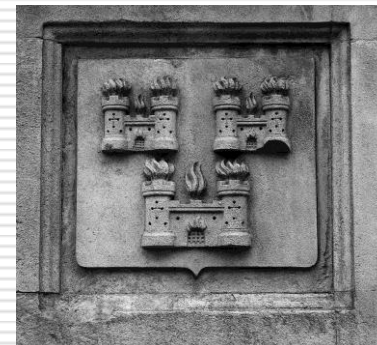
- Poradenské a vzdělávací centrum RELIÉF
- Další vzdělávání pracovníků ve školství
- Akreditovaný kurz pro ŠMP
- Očekávání ŠMP
- Očekávání lektorů
- Zkušenosti a poznatky
- Doporučení

Poradenské a vzdělávací centrum RELIÉF

- ❑ ESF OPVK a státní rozpočet ČR
- ❑ 23. 2. 2009
- ❑ relief/reliéf
  - úleva, útěcha, podpora
  - plastické zobrazení reality na ohraničené ploše
- ❑ Klíčové aktivity
  - další vzdělávání pracovníků ve školství a v pomáhajících profesích
  - poradenství osobám ohroženým rizikovým chováním – žáci ZŠ/SŠ, rodiče, pedagogičtí pracovníci

Další vzdělávání pracovníků ve školství

- Kurz dalšího vzdělávání pro ŠMP
  - akreditace MŠMT - 280 hod.
  - 2 běhy á 25 účastníků (50)
  - teorie + praktické nácviky
  - 1. běh před závěrečnými zkouškami
  - poznatky z 1. běhu aplikovány ve 2. běhu
- Kurz poradenství pro pracovníky ve speciálním školství
  - akreditace MŠMT - 150 hod.
  - 12 účastníků
  - teorie + praktické nácviky + sebezkušenost

Akreditovaný kurz pro ŠMP

- 8 výukových bloků
  - 6 teoretických + nácviky
  - 1 zážitkový a sebezkušenostní
  - 1 závěrečné zkoušky
  - + účast na celostátní/krajské konferenci PPRCH
- Tematické okruhy
  - Primární prevence rizikových forem chování
  - Škola, třída, učitel, žák
  - Rodina žáka/studenta
  - Specifické metody a formy práce se žáky a jejich rodiči
  - Rizikové formy chování

Očekávání ŠMP

- rozšířit si znalosti ŠMP
- doplnit si vzdělání, získat přehled, dělat lépe ŠMP
- dozvědět se novinky, využít psychohry
- nové náměty, nový vítr, nezabřednout do stereotypní práce
- získat nové informace z oblasti prevence
- najít pomoc při tvorbě MPP
- naučit se, jak pracovat s dětmi, aby to pro ně bylo nové a zajímavé
- naučit se pracovat s problémovými dětmi
- chci, aby se se mnou ve škole jednalo jako se ŠMP
- více se dozvědět o drogách (v ČR)

Training vs. education

□ Training (výcvik)

- předávání hotových znalostí (pravd) a dovedností („nalejvárna“)

□ Education (vzdělávání)

- učení se přemýšlet o studovaném jevu v širším kontextu, společné hledání řešení problémů (neexistuje jediný, ideální postup)

Očekávání lektorů od účastníků kurzu

Asi se příliš nelišila od očekávání, jaká má snad většina učitelů ve vztahu ke svým žákům

- motivovaní
- zvědaví a po věděni lační
- chtiví diskutovat o přednášených tématech
- otevření novým zkušenostem
- dochvilní
- nevyrušující

Je to v lidských silách, být takovým žákem/studentem, když kurz běží ve 2-denních blocích od rána do večera?

Stadia vývoje uzavřené skupiny - třídy

---

1. Orientace a závislost

- orientace ve třídě, vzhlížení k učiteli, idealizace, velká očekávání, podceňování třídy

2. Konflikty a protest

- konflikty mezi žáky i s učitelem, rivalita, boj o vůdcovství, negativní komentáře, napětí, protest a vzpoura proti učiteli

3. Vývoj koheze a spolupráce

- posilování koheze, přijetí třídních norem a hodnot, odpovědnost a aktivita žáků, otevřenost, pocit bezpečí ve třídě

4. Cílevědomá činnost

- Vyvážený přístup – kritika i povzbuzení, náhled a zpětná vazba, zpracování hostility, otevřenost i o obtížných tématech

Role ve třídě

Morenovská sociometrie

Formální vůdce - Neformální vůdce (hvězda) - Černá ovce

Další role

- **Monopolista** – snaha strhnout pozornost na sebe
- **Trpitel** – dožadující se pomoci, již současně odmítá
- **Moralista** – vždy musí mít pravdu
- **Kvazilektor** – přebírající iniciativu, vysvětlující, nabízející rady a jednající podle představy o ideálním chování lektora
- **Obětní beránek** – terč potlačované agrese členů skupiny
- **Šašek** – baví skupinu na svůj účet
  - Agresor, provokatér, opozičník, ochránce, kverulant, chudák, zneuznaný, pedant, strážce demokracie, samotář, časoměřič..

Vyslanec třídy

- Výběr vyslance – nejednoznačný klíč – určitým vodítkem mohou být diskutované role
- Delikátní poslání – vyjednávání s učitelem/lektorem
  - Typický příklad: zkrácení výuky při hezkém počasí, zrušení večerního strukturovaného programu
- Zapojení se do této role – sebezkušenost
  - *„vždyť já jsem teď jak ten Novák, co za mnou pořád chodí do kabinetu/do sborovny otravovat...“*

pravidla práce se skupinou

Zkušenosti a poznatky - studenti

- Někteří učitelé se v rolích žáků chovají tak, jak asi nechtějí, aby se chovali jejich žáci
  - chodí pozdě do hodiny
  - povídají si, když učitel „přednáší novou látku“
  - nevypínají si své mobilní telefony (někteří odbíhají na chodbu si své telefony vyřídit – to by byl asi u žáka vrchol?)
  - vykřikují a skáčou do řeči druhým
  - ptají se: „*a k čemu nám to je?*“
  - konzumují potraviny
  - když jsou tázáni, zatvrzele mlčí
  - smlouvají o způsobu výuky, zkouškách apod.

Zkušenosti a poznatky - lektoři

- Někteří lektoři se ve svých rolích chovají tak, jak by asi nechtěli, aby se chovali jejich lektoři
  - chodí pozdě do hodiny
  - doslova čtou svoji prezentaci
  - nejsou připraveni na výuku
  - příliš se podvolují „nátlaku“ studentů (co z výuky vynechat...)
  - nepropojují přednášenou teorii s praxí – nedemonstrují látku na konkrétních příkladech, nevěnují se nácviku
  - neodpovídají na otázky

Doporučení – co se osvědčilo

- ❑ Zařadit zážitkový a sebezkušenostní výjezdový výukový blok vždy na začátek kurzu (vzájemné poznání, stmelení, rychlý postup do 3. fáze uzavřené skupiny)
- ❑ Kombinace krátké úvodní teoretické přednášky a cvičení/řešení úkolů ve skupinách
- ❑ Vytrvat s nabídkou supervize případové práce – bállintovské skupiny (zpočátku obava, později přínos)
- ❑ Nečíst prezentace doslova a doplnit je o konkrétní příklady z praxe pro zasazení teorie do kontextu
- ❑ Nebát se „shodit se“ v roli lektora

Nepotvrzené (ale ani nevyvrácené) hypotézy

- Frekventanti se na začátek hodiny sejdou včas a poznají, že hodina začala, když zazvoní školní zvonek (na konec hodiny reagují dobře i bez zvonku)
- Žena v roli lektora se nadře více, než muž
- Třída učitelů se od třídy jejich žáků/studentů příliš neliší
- V procesu vzdělávání a výchovy patří osobní vzor učitele a budování vztahu učitel – žák, učitel – rodič k neprávem opomíjeným nástrojům PPRCH
- Všechno je to Matrix

Děkuji za pozornost

Kontakt:

WHITE LIGHT I., o.s.

Drážďanská 106/153

400 07 Ústí n.L.

+420 724 240 778

www.irelief.cz

www.wl1.cz

www.proadis.cz

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

AKTIVITA JE SPOLUFINANCOVÁNA EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY
REGISTRAČNÍ ČÍSLO PROJEKTU: CZ.1.07/1.2.07/11.0001